

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОДФ. 04 ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

змістовий модуль «Інноваційні моделі розвивальних середовищ в ЗДО»

для студентів

спеціальності 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другого (магістерського)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми 012.00.02 Педагогіка і методика дошкільної освіти
(шифр і назва освітньої програми)

Київ-2020

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2730/203
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 2020 р.

Розробники:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, кафедра дошкільної освіти Педагогічного інституту

Викладачі:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, кафедра дошкільної освіти Педагогічного інституту

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол № 9 від 16.01.2020 року

Завідувач кафедри Г.В. Беленька

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01
«Дошкільна освіта»

«___» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 012.00.01 «Дошкільна освіта» Г.В. Беленька

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2020 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ПІБ), «___» _____ 20__ р. Протокол №__

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>«Дошкільна педагогіка»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс		5
Семестр		10
Кількість змістових модулів із розподілом:		2
Обсяг кредитів		6
Обсяг годин, в тому числі:		180
Аудиторні		24
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		156
Форма семестрового контролю		екзамен
<i>Змістовий модуль «Інноваційні моделі розвивальних середовищ в ЗДО»</i>		
Курс		5
Семестр		10
Обсяг кредитів		3
Обсяг годин, в тому числі:		90
Аудиторні		12
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		78

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування готовності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

– розширення, поглиблення, узагальнення знань майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти про сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти;

– формування в майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти практичного досвіду впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти;

– формування в студентів здатності до аналізу доцільності, ефективності застосування інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти.

Завдання курсу спрямовані на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі дошкільної освіти та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ФК-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості.

ФК-2. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі та довкіллі.

ФК-6. Здатність до організації рухової, ігрової, художньо-мовленнєвої, художньо-продуктивної (образотворча, музична, театральна) діяльності дітей раннього і дошкільного віку; створення розвивального середовища; використання інноваційних технологій дошкільної освіти.

ФК-7. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їх можливостей (інклюзивна освіта).

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-5. Планувати освітню роботу з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього, дошкільного віку, дітей та складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-6. Здійснювати освітню роботу з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей з особливими потребами раннього та дошкільного віку, складати прогнози щодо її ефективності.

ПРН-10. Впроваджувати інноваційні педагогічні технології розвитку дитини в освітній процес ЗДО.

ПРН-11. Володіти технологіями дошкільної інклюзивної освіти; організовувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами.

ПРН-12. Планувати освітній процес в ЗДО; розробляти плани та конспекти різних форм освітньої діяльності дітей дошкільного віку з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних відмінностей.

ПРН-13. Встановлювати зв’язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організовувати роботу з батьками та іншими суб’єктами освітнього процесу.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Теоретико-методичні засади впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти							
Тема 1. Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти	24	2	2				20
Тема 2. Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти	24	2	2				20
Змістовий модуль 2. Теоретико-методичні основи проектування, облаштування й використання розвивального предметного середовища (РПС) в умовах закладу дошкільної освіти							
Тема 3. Історичний огляд проблеми РПС в теорії й практиці дошкільної освіти	20	2					18
Тема 4. Сутність та особливості ефективного проектування, облаштування й використання РПС в умовах закладу дошкільної освіти	22			2			20
Усього	90	6	4	2	-	-	78

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Теоретико-методичні засади впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти

Тема 1. Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти.

Модернізація системи сучасної вітчизняної дошкільної освіти як умова актуалізації середовищної моделі організації життєдіяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Характеристика сутності основних понять проблеми («середовище», «соціокультурне середовище», «освітнє середовище», «розвивальне освітнє середовище», «розвивальне предметне середовище (РПС) ЗДО», «середовищна модель організації життєдіяльності дітей в умовах ЗДО».

Освітнє середовище як сукупність характеристик: цілісність, суб'єктивність,

змінюваність, багатовекторність, соціокультурна мобільність, координованість, емоційна насиченість. Розвивальне освітнє середовище як система умов і впливів (І. Карабаєва, К. Крутій, О. Савченко); як сфера особистісного зростання (О. Писарчук, В. Шулдик, А. Цимбалар). Основні види розвивального освітнього середовища: предметне, природне, інформаційне, соціальне, внутрішнє (простір власного «Я» особистості).

Основні поняття теми: середовище, соціокультурне середовище, освітнє середовище, розвивальне освітнє середовище, розвивальне предметне середовище (РПС) ЗДО, середовищна модель організації життєдіяльності дітей в умовах ЗДО.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

Лекція 1. Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти.

Семінарське заняття 1. Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти.

Тема 2. Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Значення середовищної моделі організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти. Середовищна модель організації життєдіяльності дитини як умова: ефективної реалізації Базового компоненту дошкільної освіти; забезпечення якості дошкільної освіти; гармонійного розвитку особистості дитини в умовах закладу дошкільної освіти. Порівняльна характеристика традиційної й середовищної моделі організації життєдіяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Позиція вихователя в умовах середовищної моделі організації життєдіяльності дітей в закладі дошкільної освіти. Сутність та особливості інноваційної діяльності педагога в умовах середовищної моделі організації життєдіяльності дошкільників.

Основні поняття теми: традиційна модель організації життєдіяльності дітей в умовах ЗДО, середовищна модель організації життєдіяльності дітей в умовах ЗДО.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

Лекція 2. Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Семінарське заняття 2. Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти.

Змістовий модуль 2.

Теоретико-методичні основи проектування, облаштування й використання

розвивального предметного середовища в умовах закладу дошкільної освіти

Тема 3. Історичний огляд проблеми РПС в теорії й практиці дошкільної освіти.

Значення, сутність використання РПС для гармонійного розвитку дітей раннього й дошкільного віку. Історичний огляд проблеми РПС в теорії й практиці дошкільної освіти (П. Волобуєва, А. Гендріховська, Ж.-О. Декролі, О. Дорошенкова, Д. Менджеричька, М. Монтессорі, Н. Морозова, С. Русова, Є. Тихеева, Л. Шлегер, та ін.). Психолого-педагогічні дослідження теоретико-методичних засад проектування, облаштування й використання РПС в умовах ЗДО (Л. Артемова, Л. Кларіна, О. Леонт'єв, Д. Ніколенко, С. Новосьолова, А. Петровський, В. Петровський, М. Подд'яков, Л. Смивіна, Л. Стрелкова, Б. Хачапулідзе, П. Чамата та ін.).

Основні поняття теми: розвивальне предметне середовище, проектування, облаштування, використання.

Рекомендовані джерела.

Основні [3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

Лекція 3. Історичний огляд проблеми РПС в теорії й практиці дошкільної освіти.

Тема 4. Сутність та особливості ефективного проектування, облаштування й використання РПС в умовах закладу дошкільної освіти.

Характеристика компонентів РПС ЗДО за програмою «Дитина»: територія ЗДО (ландшафтні та архітектурні об'єкти, ігрові майданчики, сад, город, зимовий сад тощо), екологічна кімната та екологічна стежина, дослідницька лабораторія, кімната природи, бібліотека, кімната іноземної мови, сенсорна кімната, кімната психологічного розвантаження, картинна галерея, музей-світлиця, етнографічна зала, художня студія, театральна студія, кімната казок, кімната праці, майстерня, комп'ютерна кімната (комп'ютерно-ігровий комплекс), музична зала, фізкультурний зал, тренажерний зал, кімната здоров'я, басейн, групові (ігрові кімнати, с конкретизацією за видами ігор, запропонованими програмою «Дитина»), кімнати для співпраці з батьками, коридори, рекреації, кабінет директора ЗДО, методичний кабінет, кухня, пральня, кімната кастелянки тощо

Компоненти РПС у групах дітей раннього й дошкільного віку. Проектування й облаштування осередків діяльності дітей в умовах ЗДО згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України «Примірний перелік ігрового та навчально-методичного обладнання для закладів дошкільної освіти» (від 19 грудня 2017 року № 1633); постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту безпечності іграшок» (від 28 лютого 2018 р. № 151).

Основні поняття теми: компоненти, осередки діяльності дітей, самостійна діяльність, спільна діяльність, навчальна діяльність, чинники, принципи, педагогічні умови.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

Практичне заняття 1. Сутність та особливості ефективного проектування, облаштування й використання РПС в умовах закладу дошкільної освіти.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (заочна форма навчання)

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10
Разом			46
Максимальна кількість балів		46	
Розрахунок коефіцієнта		46: 60 = 0,77	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання для заочної форми навчання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти			
1.	Підготувати відео-презентацію концепції інноваційної діяльності вихователя в умовах середовищної моделі організації життєдіяльності дошкільників	40	5
Змістовий модуль 2. Теоретико-методичні основи проектування, облаштування й використання розвивального предметного середовища в умовах закладу дошкільної освіти			
2.	Підготувати відео-презентацію авторської концепції облаштування й використання РПС в умовах закладу дошкільної освіти	38	5
Разом		78	10

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання для заочної форми навчання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі інтегрованого екзамену з дисципліни «Дошкільна педагогіка». Форма проведення – тести.

7. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

**Критерії оцінювання завдання самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Інновації в галузі дошкільної освіти»**

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1.	Завдання виконано самостійно, змістовно, логічно структуровано, цілісно, у визначений термін, естетично досконало, з авторськими знахідками, оригінальними прикладами	5
2.	Завдання виконано самостійно, змістовно, логічно структуровано, цілісно, у визначений термін, естетично досконало, з авторськими знахідками, без наведення прикладів	4
3.	Завдання виконано недостатньо самостійно, з порушеннями логічної структурованості, цілісності, з незначним порушенням визначеного терміну, естетично недосконало, стандартно, з невеликою часткою авторської індивідуальності	3
4.	Завдання виконано з незначною мірою самостійності, зі значними порушеннями змістовності, без логічної структурованості, не цілісно, з порушенням визначеного терміну, естетично недосконало, стандартно	2
5.	Завдання виконано на основі компіляції матеріалів з різних джерел, з порушенням визначеного терміну	1
6.	Завдання не виконано	0

8. Рекомендовані джерела.

Основні.

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Офіційний відділ // Дошкільне виховання. – 2012. – №7. – С. 5–19.
2. Лохвицька Л. Розвивальне предметне середовище в дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посібник / Л. Лохвицька. – К. : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. – 80 с.
3. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – Вид. 2-е. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.
4. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк ; авт. кол. А. Г. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред. А. Г. Беленька, М. А. Машовець. – Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 352 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навч. посібник / Т. І. Поніманська. – 4-те вид. перероб. – К.: Академвидав, 2018. – 408 с.

Додаткові.

1. Гавиш Н. Середовищна модель – панацея? Ламаємо стереотипи // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2019. – № 5. – С. 4–10.
2. Гаджети в житті дитини: за і проти. Круглий стіл ДВ // Дошкільне виховання. – 2018. – № 5. – С. 2–8.
3. Григоренко Г. Створення предметно-ігрового середовища. Форми роботи з педагогами / Г. Григоренко, Н. Погрібняк // Дошкільне виховання. – 2019. – № 2. – С.11–13.
4. Лохвицька Л. В. Розвивальне середовище для дітей раннього віку / Л. Лохвицька // Дошкільне виховання. – 2003. – № 11. – С. 12–14.
5. Низковська О. Іграшка в центрі уваги педагогічної спільноти / О. Низковська // Дошкільне виховання. – 2018. – № 1. – С. 9–11.
6. Теоретичні засади культуровідповідного управління дошкільною освітою: монографія / Тетяна Олександрівна Пономаренко; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Траса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2008. – С. 53–73.
7. Раратюк Г. Компетентність в предметному світі: наук.-метод. зб. / Г. Раратюк. – Умань, 2002. – 128 с.

Інтернет-ресурси.

1. Вимоги до ігрового предметно-розвивального середовища в групі: сучасні підходи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=143>
2. Ворона Л. П. Сучасне розвивальне середовище як фактор первинної соціалізації дитини раннього віку в умовах дошкільного закладу. [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <https://abetkaland.in.ua/suchasne-rozvyvalne-seredovyshhe/>

3. Розвивальне предметне середовище для дітей раннього віку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com/search?q>

4. Розвивальне предметне середовище для дітей раннього віку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dnz1.kupyansk.info/info/page/3676>

5. Розвивальне середовище у груповому приміщенні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/2288-rozvivalne-seredovishche>

6. Специфіка організації предметно-ігрового середовища в контексті сенсорного розвитку дітей раннього віку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ird.npu.edu.ua/files/kachyk.pdf>

7. Створення предметно-розвивального середовища в ДНЗ в різних вікових групах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/mtc124/ss-54944372>

8. Створення розвиваючого середовища в дошкільних навчальних закладах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://novoukrainka-doshkillia.edukit.kr.ua/metodichna_robota_v_dnz/rozvivaljne_seredovishe/

9. Сучасне розвивальне середовище як фактор первинної соціалізації дитини раннього віку в умовах дошкільного закладу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://abetkaland.in.ua/suchasne-rozvyvalne-seredovyshhe/>

10. Яценко Н. П. Зміст організації предметно-ігрового середовища в контексті сенсорного розвитку дітей раннього віку. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yshenko.simplesite.com/438672779>

Навчально-методична картка дисципліни

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	
Назва модуля	Теоретико-методичні засади впровадження інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти	
Кількість балів за модуль	29 б.	
Теми лекцій	Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти 1 б.	Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти 1 б.
Теми семінарських занять	Значення, сутність інноваційних моделей розвивальних середовищ у закладах дошкільної освіти 11 б.	Середовищна модель організації життєдіяльності дошкільників в умовах закладу дошкільної освіти 11 б.
Самостійна робота	5 б	

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2	
Назва модуля	Теоретико-методичні основи проектування, облаштування й використання РПС в умовах ЗДО	
Кількість балів за модуль	17 б.	
Теми лекцій	Історичний огляд проблеми РПС в теорії й практиці дошкільної освіти 1 б.	
Теми практичних занять	Сутність та особливості ефективного проектування, облаштування й використання РПС в умовах закладу дошкільної освіти 11 б.	
Самостійна робота	5 б	

